

Information om
ASPERGERS SYNDROM hos børn og unge

HVAD ER ASPERGERS SYNDROM hos børn og unge?

Aspergers syndrom (ofte forkortet AS) er en udviklingsforstyrrelse inden for autismspektret. Det betyder, at det er en mildere form for autisme. Aspergers syndrom viser sig ved, at barnet/den unge i større eller mindre grad har manglende forståelse for det sociale samspil mellem mennesker. Børn og unge med Aspergers syndrom kan desuden have andre karakteristiske træk som motoriske problemer, meget snævre interesser og vanskeligheder med at kommunikere og give udtryk for deres tanker, følelser og behov.

Aspergers syndrom opdages som regel i fem-ti års alderen. Forældrene har ofte været opmærksomme på symptomer allerede i de første leveår, men det bliver først rigtig tydeligt, når barnet oplever vanskeligheder med at indgå i sociale sammenhænge i fx. daginstitution eller skole.

Aspergers syndrom er en arveligt betinget udviklingsforstyrrelse, som præger barnet hele livet. Man kan derfor ikke helbrede Aspergers syndrom. Men sygdommen kan behandles, så den kommer til at fylde så lidt som muligt i barnets eller den unges hverdag.

Jo tidligere Aspergers syndrom opdages, jo lettere er det at sætte den rigtige behandling i gang, og hjælpe barnet eller den unge.

HVOR MANGE HAR ASPERGERS SYNDROM?

- Cirka ti børn ud af 10.000 fødes med Aspergers syndrom
 - Der er fem gange så mange drenge som piger med Aspergers syndrom.
-

SYMPTOMER PÅ ASPERGERS SYNDROM

Der kan være stor forskel på, hvordan Aspergers syndrom kommer til udtryk, da de forskellige symptomer kan vise sig i større eller mindre grad.

Børn og unge med Aspergers syndrom er oftest normalt begavede. Sygdommen er karakteriseret ved: Vanskeligheder i forbindelse med socialt samspil og en anderledes adfærd.

Nogle af de mest almindelige symptomer er:

SOCIALT SAMSPIL.

Barnet er anderledes end andre børn, når det kommer til:

- Øjenkontakt, mimik, kropsholdning og kropsbevægelser. Barnet ser ikke andre i øjnene, ser ned i gulvet eller har en kropsholdning, der adskiller sig fra andre børn.
 - Udvikling af fælles interesser, aktiviteter og følelsesmæssige relationer med jævnaldrene
 - Følelsesmæssige reaktioner, situationsfornemmelse eller med at forstå samspillet mellem det man siger, gør og føler. Fx. søger barnet sjældent trøst eller gør opmærksom på, at han eller hun har behov for omsorg
 - Mangel på situationsfornemmelse
 - Måden at tale og kommunikere på.
-

ANDERLEDES ADFÆRD

Børn og unge med Aspergers syndrom opfører sig anderledes end andre børn, når de er optagede af deres interesser eller fritidsaktiviteter. Det betyder, at de:

- Er stærkt optagede af en eller flere snævert afgrænsede interesser. Det kan fx. være at kunne samtlige flyafgange i lufthavnen, kunne alle navnene på fodboldspillere i en fodboldturnering eller genkende alle verdens flag
 - Tvinger sig selv til at holde fast i specifikke, formålsløse rutiner eller ritualer. Det kan fx. være at sætte tal i et system, uden at systematiseringen har noget formål i sig selv. Det kan også være stereotype, gentagne vaner eller systemer i dagligdagen
 - Gentager den samme bevægelse. Det kan fx. være at vride eller baske med hænderne
 - Er meget optagede af dele eller detaljer, der ikke har en egentlig betydning i den større sammenhæng. Det kan fx. være legetøjets lugt eller konsistens eller fornemmelsen, når man rører ved det.
-

HVORDAN FÅR MAN HJÆLP?

I langt de fleste tilfælde opstår mistanken om Aspergers syndrom hos forældrene, i barnets daginstitution eller skole.

Ved mistanke om Aspergers syndrom kan man selv kontakte barnets praktiserende læge. Lægen kan afklare, om der er grund til mistanken og henvise videre til yderligere undersøgelser og behandling, hvis der er behov for det.

Første skridt er ofte en indledende samtale og undersøgelse hos en psykolog eller en repræsentant fra PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning), der er tilknyttet daginstitutionen eller skolen. Herefter afgøres det, om barnet kan hjælpes i dette regi, eller om der er behov for at henvise til videre undersøgelse og behandling fx. på børne- og ungdomspsykiatrisk center.

BEHANDLING AF ASPERGERS SYNDROM

Det overordnede mål med behandlingen af Aspergers syndrom er at ruste barnet til at mestre et liv med denne udviklingsforstyrrelse. Ved mistanke om Aspergers syndrom undersøges barnet eller den unge enten hos egen læge, hos en speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri eller på børne- og ungdomspsykiatrisk center.

I Region Hovedstadens Psykiatri starter undersøgelsen ved mistanke om Aspergers syndrom med en grundig samtale, der skal afklare, om der er tale om Aspergers syndrom, og hvilken behandling der er brug for. Her taler man om, hvilke symptomer der er aktuelle, og hvor meget de fylder i hverdagen.

Ved mistanke om Aspergers syndrom hos børn under 15 år inddrages forældre altid i forløbet. Det samme gælder ved undersøgelse og behandling af unge over 15 år, medmindre andet er aftalt.

Hvis der er tale om Aspergers syndrom, vurderes det, hvilke forandringer der er nødvendige i barnets/den unges liv og hverdag for at skabe den bedst mulige tilværelse. I langt de fleste tilfælde består behandlingen af social eller undervisningsmæssig støtte fra daginstitution, skole eller kommune. I andre tilfælde suppleres denne behandling med medicinsk behandling af eventuelle følgesygdomme som angst eller depression hos barnet eller den unge.

Foregår den medicinske del af behandlingen i Region Hovedstadens Psykiatri, udarbejder lægen en behandlingsplan sammen med barnet eller den unge, forældrene og det øvrige personale, så der er enighed om, hvad der skal ske.

UNDERVISNING I PSYKISK SYGDOM (PSYKOEDUKATION)

En god forståelse af symptomer, sygdom og behandling er med til at gøre det lettere at leve med Aspergers syndrom for både barnet/den unge og forældrene. Derfor er undervisning i Aspergers syndrom en vigtig del af behandlingen.

Undervisning i psykisk sygdom kaldes også psykoedukation og indgår som en del af langt de fleste behandlingsforløb i Region Hovedstadens Psykiatri. Familie og andre nære pårørende kan også have stor glæde af at deltage i undervisningen.

Et godt kendskab til symptomerne og til reaktionerne på dem kan hjælpe med til at løse de problemer, der er forbundet med at have et barn eller ung med Aspergers syndrom. Når man kender symptomer og reaktioner godt, er det lettere at hjælpe barnet/den unge med at håndtere reaktionerne på en god måde, og støtte og træne barnet eller den unge i sociale og praktiske færdigheder.

Du kan spørge personalet på centret om mulighederne for at deltage i psykoedukation.

MEDICINSK BEHANDLING

Det er ikke muligt at behandle Aspergers syndrom med medicin, men det er muligt at behandle nogle af de følgesygdomme, der ofte opstår i forbindelse med Aspergers syndrom. Det er følgesygdomme som angst eller depression. Ved at behandle disse medicinske, kan barnet eller den unge opnå større overskud til at arbejde med egne ressourcer og de vanskeligheder, der er knyttet til Aspergers syndrom.

Især i puberteten kan den unge midlertidigt få svære symptomer på angst, som kan afhjælpes med medicin. Der kan også opstå perioder i puberteten, hvor den unges gentagne handlinger får karakter af tvangshandlinger, eller den unge gør skade på sig selv. I sådanne perioder kan det hjælpe at behandle med medicin.

Nogle oplever bivirkninger i forbindelse med behandling med medicin. Bivirkningernes omfang er forskelligt fra person til person. Hvis barnet/den unge har bivirkninger, kan det være nødvendigt at tale med lægen om at skifte til en anden type medicin.

Hvis den medicinske behandling stoppes, skal det ske gradvist og efter aftale med lægen. Kroppen skal have tid til at tilpasse sig.

HVAD KAN PÅRØRENDE GØRE FOR AT HJÆLPE?

De pårørendes vigtigste opgave er at sørge for, at barnet eller den unge får professionel hjælp. Det kan være svært at

skelne mellem, om ens barn blot opfører sig lidt anderledes eller om der er tale om Aspergers syndrom. Det er op til en læge at afgøre dette.

En pårørende til et barn eller en ung i behandling støtter bedst ved at lytte, være nærværende og hjælpe med at gøre hverdagen lettere for barnet eller den unge. Man kan fx. være ekstra opmærksom på at støtte barnet i forbindelse med fritidsaktiviteter, hjælpe med at arrangere besøg med kammerater eller hjælpe med lektier. Man kan også hjælpe ved at finde aktiviteter, der er specielt tilrettelagt for børn og unge med Aspergers syndrom.

Undervisning i psykisk sygdom kan være med til at gøre forældre mere bevidste om deres barns sygdom, symptomerne og sygdomsmønstret. Kendskabet til Aspergers syndrom og vejledning, i hvordan man kan genkende symptomerne, hjælper forældrene til at støtte og træne barnet eller den unge i sociale og praktiske færdigheder.

Der findes foreninger for mennesker, der har eller er pårørende til et menneske med Aspergers syndrom. Du kan finde information om foreningerne på www.psykiatri-regionh.dk/patientinfo.

Region Hovedstadens Psykiatri har udgivet en pjece med information om rollen som pårørende, inddragelse af pårørende i behandlingen og muligheder for hjælp og støtte til pårørende. Kontakt personalet på børne- og ungdomspsykiatrisk center eller find pjecen på www.psykiatri-regionh.dk/patientinfo.

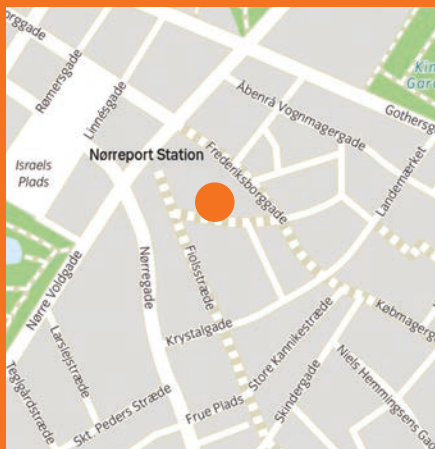
GODE RÅD TIL PÅRØRENDE

- **Tag sygdommen alvorligt**
 - **Sæt dig ind i, hvad Aspergers syndrom er**
 - **Hjælp og støt barnet eller den unge i at få professionel hjælp**
 - **Planlæg gerne aktiviteter, der tager hensyn til sygdom og symptomer**
 - **Vær der for barnet eller den unge – også når de er frustrerede, vrede eller kede af det**
 - **Undlad bebrejdelser - det er ikke muligt for et barn eller en ung med Aspergers syndrom at kontrollere sin måde at være og tænke på**
 - **Læg ikke op til lange diskussioner om, hvorfor barnet eller den unge har Aspergers syndrom**
 - **Søg hjælp til dig selv, hvis du har spørgsmål, mangler støtte eller savner hjælp i hverdagen**
 - **Husk at Aspergers syndrom ikke er nogens skyld.**
-

Har du flere spørgsmål?

I PsykInfo svarer vi på spørgsmål om psykisk sygdom - om symptomer, årsager og behandling. Vores sygeplejerske tilbyder telefonisk eller personlig anonym rådgivning til dig, der står i en svær og ukendt situation – også som pårørende. Vi hjælper med at skabe overblik i et ofte indviklet behandlingssystem, og vi kender de relevante tilbud. PsykInfo har ikke behandling eller længere samtaleforløb, men alle der henvender sig får viden til at komme videre.

Psykinfo er et informationscenter under Region Hovedstadens Psykiatri.
Besøg os i Rosengården 14, 1174 København K. Lige ved Nørreport station.
Eller ring 3864 1300. Se www.psykinfo-regionh.dk

Viden
der får
dig
videre

PsykInfo

Denne pjece er til dig, der er patient i Region Hovedstadens Psykiatri og til dine pårørende. Med pjecen vil vi gerne bidrage til, at du og dine pårørende oplever et godt og sammenhængende behandlingsforløb – og et godt samarbejde med Region Hovedstadens Psykiatri personale.

Det er dig og dine nærmeste, der lever med sygdommen, og bedst ved, hvordan du har det, og hvordan din sygdom påvirker dit liv.

Vi lægger vægt på, at du gennem hele forløbet er velinformeret om behandlingen og du er altid velkommen til at stille spørgsmål.

PATIENTEN I CENTRUM

Behandlingen i Region Hovedstadens Psykiatri består ofte af en kombination af flere behandlingsformer og tager altid udgangspunkt i patientens individuelle og mest akutte behov. Derfor er ingen behandlingsforløb helt ens.

Psykiatriens personale har en faglig indsigt i, hvordan psykiske sygdomme kan udvikle sig og behandles. Vi ønsker at høre, hvordan du oplever din sygdom, og hvad dit mål med behandlingen er. Begge dele tager vi udgangspunkt i, når vi i samarbejde planlægger behandlingen.

Målet er, at du ved hjælp af behandlingen kan blive helbredt eller få det væsentligt bedre. Det er forskelligt, hvornår og hvor meget mennesker med psykisk sygdom kommer sig. Men med den rette behandling kan alle udvikle sig og skabe eller genoptage en hverdag.

REGION HOVEDSTADENS PSYKIATRI

Mange mennesker kommer i løbet af livet i berøring med en psykisk sygdom. I Region Hovedstadens Psykiatri behandler vi hvert år ca. 50.000 børn og voksne for forskellige psykiske sygdomme. Behandlingen foregår både ambulant, via opsøgende teams, og når det er nødvendigt, ved indlæggelse.

Region Hovedstadens Psykiatri

Kristineberg 3
2100 København Ø

Tlf: 3864 0000
www.psykiatri-regionh.dk

Grafisk design: RegionH Design
Foto: Tomas Bertelsen og Nils Holm
2022

